

The background features a light blue and white hexagonal grid pattern. Overlaid on this are various abstract elements: a network of dark blue and purple lines with circular nodes, some plus signs, and small molecular-like structures with spheres and connecting lines.

LESSENSERIE FINANCIËLE ZELFSTANDIGHEID

LES 1

- Introductie op het onderwerp
- Meet jezelf
- Documentaire
- Nabespreken

OPENING

- “Schuldig”
 - Waarover gaat de documentaire denk je?
 - NL: wat is een documentaire?

SCHULDIG, WIE BETAALT DE REKENING?

- Schuldig – Human
- Kijkvragen:
 - Wat is het probleem?
 - Voor wie is dat een probleem?
 - “Waarom” is dat een probleem?
 - Hoe is het probleem ontstaan?
 - Wie is verantwoordelijk voor de oplossing?
 - Waaruit zou de oplossing kunnen bestaan?

LES 3 EN 4

- Waarom werk je
 - Vanuit jezelf gezien
 - Vanuit de maatschappij gezien
- Hoe ziet jouw begroting eruit?
- Wat voor soort arbeidscontract heb je?
 - En welk loonstrookje krijg je? Snap je wat erop staat?
- Hoe zit het met toeslagen, uitkeringen
- Welke vormen van kopen op krediet zijn er?

LES 3: WAAROM WERK JE?

- Invullen op socrative: kamer 619919
- (of met geeltjes)

JE WERKT...

- Om eten, kleding en onderdak te hebben= basisbehoeften
- Voor luxe zoals telefoon, vakantie en uitgaan
- Omdat dat financiële zekerheid geeft (weten dat je volgende week niet op straat slaapt)
- Sociale contacten
- Eigenwaarde (bedrijf heeft jou nodig of de klant wil door jou geholpen worden)
- Waardering/ontwikkeling van jezelf (bv. voorlichting geven op je vorige school)

WAAROM WERK JE VANUIT INVALSHOEK MAATSCHAPPIJ

- Van welke diensten heb je gebruik gemaakt tussen opstaan en schooldeur
- Wat als niemand werkt?
- Nederland verzorgingsstaat, wat betekent dat?
 - solidariteit

BALANS

(N U B U R N O O R D H O F F B L Z . 1 0 6)

WAT IS DE ARBEIDSMARKT?

WAT VOOR CONTRACT HEB JE OP DE ARBEIDSMARKT?

- Nul-uren?
- Bepaald aantal uren? Voor bepaalde tijd?
- Flexibel aantal uren? Voor bepaalde tijd?
- Wat is een “vast” contract?
- Wat is een ZZP’er?
- Voordelen & nadelen per contract? Vanuit jou gezien? En vanuit de werkgever gezien?

V A S T

- *duur*: onbepaalde tijd: geen einddatum afgesproken
- *voordelen*:
 - zekerheid van werk en inkomen
 - werkgever spreekt vertrouwen naar jou uit
 - makkelijker om hypotheek te krijgen (wat is ene hypotheek?)
 - verzekerd tegen werkloosheid en arbeidsongeschiktheid
- *nadeel*: je moet voldoen aan verplichtingen en verwachtingen

FLEXIBEL

- *duur*: nulurencontract en/of voor bepaalde tijd (einddatum is afgesproken en aantal uren is afgesproken)
- *voordelen*:
 - in verschillende functies ervaring opdoen
 - voor bepaalde tijd zekerheid
 - tijdelijke verzekering tegen werkloosheid en arbeidsongeschiktheid
- *nadeel*: na einddatum moet je opnieuw op zoek naar werk

ZZP

- *duur*: einddatum wordt afgesproken als je met de klus start
- *voordelen*:
 - vrijheid om werktijden en werkplekken te kiezen
 - eigen collega's en opdrachtgevers kiezen
 - zelf bepalen in welk werk je wilt specialiseren bv loonadministratie
- *nadeel*: wisselende inkomsten bij ziekte of als er geen werk is

WAT VOOR GELDTYPE BEN JE?

- [15 jaar en ouder - Scholieren.nibud.nl](https://www.scholieren.nibud.nl)
- Bewaar de testuitslag! Hierin staan tips voor het laatste deel van de lessenserie waarin je zelf een verdiepingsopdracht kiest

LES 4: JE EIGEN BEGROTING

- Welke inkomsten heb je?
- Welke uitgaven
 - Aan welke uitgaven zit je langer vast?
 - Welke uitgave heb je direct invloed op
- Eigen begroting maken
- Kijken naar een loonstrookje
- Toeslagen als aanvulling op je inkomen, wanneer heb je op welke recht?
- Bijstand en werkloosheidsuitkering

SALARISSTROOK

- Bruto
 - Netto
 - Verschil wordt bepaald door verplichte (loon) belastingen en premies
-
- In de Collectieve Arbeidsovereenkomst (let op: niet voor elke sector aanwezig) staan loonafspraken.

TOESLAGEN

- Welke toeslagen zijn er?
 - Zorg
 - Huur
 - Kindgebonden budget (komt bovenop kinderbijslag, is voor kinderen tot 18 jaar)

HOOGTE BIJSTANDSUITKERINGEN

- Wanneer kom je in aanmerking?
 - 19-jarige gestopt met studie en werkloos?
 - 25-jarige, wordt na 3 jaar ontslagen bij eerste werkgever?
 - 32-jarige, kan na ongeval niet meer werken?
- Bijstand is een vangnet, je komt in aanmerking als er geen andere mogelijkheden zijn (werkloosheidsuitkering, terug naar school en stufi , uitkering omdat je door handicap niet (meer) kunt werken, uitkering voor 67+ AOW etc.)

JE EIGEN BEGROTING

Maandelijksse inkomsten

	Wat krijgen anderen? ⓘ	Wat krijg jij?
Zakgeld	€ 0,-	
Kleedgeld	€ 0,-	
Bijbaantje, klusjes	€ 0,-	
Typ hier je overige inkomsten		
Jouw inkomsten per maand		€ 0,00

JE UITGAVEN

- Vast: uitgaven die elke maand hetzelfde zijn bv 1/12 deel lesgeld of telefoonabonnement
- Variabel: je hebt invloed op de hoogte van de uitgave, bv lunch meenemen van huis ipv broodje in de kantine
- Minder inkomen dan uitgaven?
 - Ga meer werken
 - Geef minder uit
 - Kopen op afbetaling

KOPEN OP KREDIET

Soms wil je iets waar je geen geld voor hebt (gespaard).

Bv.

Je koopt dan het product “op krediet”

Vraag jezelf dan af:

- hoeveel betaal ik nu meer omdat ik het later afreken?
- kan ik als ik wel geld heb, sneller aflossen?
- Is er een andere, voordeliger, manier om aan het geld te komen?

KOPEN OP KREDIET ENKELE VOORBEELDEN

- **Kopen op afbetaling**
 - <https://www.hollandsnieuwe.nl/samenstellen>
 - <https://www.wehkamp.nl/klantenservice/categorie/betalen/gespreid-betalen-met-krediet/vraag/zijn-er-kosten-aan-verbonden>
 - [Laptop kopen op afbetaling: hoe werkt het? | DIK.NL](#)
- **Persoonlijke lening:**
 - <https://nederlandskredietcollectief.nl/geld-lenen/persoonlijke-lening/>
- **Private lease:**
 - <https://www.xleasy.nl/>
- **Rood staan bij de bank**
 - [Rood staan op je betaalrekening – Rabobank](#)
- **Kopen dmv creditcard en in maandelijkse termijn met rente terugbetalen**

Maandelijks uitgaven

	Wat geven anderen uit? ⓘ	Wat geef jij uit?
Snoep, eten en drinken	€ 0,-	
Kleding en schoenen	€ 0,-	
Persoonlijke verzorging / make-up	€ 0,-	
Sieraden en accessoires	€ 0,-	
Uitgaan, bioscoop	€ 0,-	
Dagje uit (bv. zwembad, dierentuin)	€ 0,-	
Spel(computer), games	€ 0,-	
Mobiele telefoon (verbruikskosten)	€ 0,-	
Schoolspullen en schoolboeken	€ 0,-	
Cadeaus	€ 0,-	
Totaal bestaande uitgaven		

LES 5/6: INKOMSTEN EN UITGAVEN NL ROL POLITIEKE PARTIJEN

- Obv lesmaterial Prodemos en materiaal Prinsjesdag rijksoverheid

Inkomsten € 293,0
van het Rijk 2021 (in miljarden)

Van ons allemaal Voor ons allemaal

Uitgaven € 336,6
van het Rijk 2021 (in miljarden)

Indirecte belastingen

€ 93,4

- € 58,6 Omzetbelasting (btw)
- € 12,2 Accijnzen
- € 6,5 Overdrachts- en assurantiebelasting
- € 4,6 Motorrijtuigenbelasting
- € 4,4 Belastingen op een milieugrondslag
- € 3,5 Invoerrechten
- € 1,5 Vermoederheffing
- € 1,5 Belasting op personenauto's en motorrijwielen (bpm)
- € 0,7 Rookbelasting
- € 0,5 Overig

Zorgverzekeringswet

€ 45,2

Directe belastingen

€ 90,5

- € 64,0 Loon- en inkomstenbelasting
- € 19,7 Vennootschapsbelasting
- € 4,1 Dividendbelasting
- € 1,9 Schenk- en erfbelasting
- € 0,8 Overig

Premies
volksverzekeringen

€ 37,1

Premies werknemers-
verzekeringen

€ 26,9

2021

Sociale Zekerheid

€ 97,8

- € 40,2 AOW
- € 16,9 Werkloosheid, bijstand en participatie
- € 14,1 Arbeidsongeschiktheid
- € 9,9 Kinderopvang
- € 5,5 Ziekte en zwangerschap
- € 11,7 Overig

Zorg

€ 86,7

- € 54,5 Medische zorg met zorgtoeslag
- € 27,6 Langdurige zorg en ondersteuning
- € 4,6 Overig

Onderwijs, Cultuur
en Wetenschap

€ 40,0

Gemeentefonds, Provinciefonds
en Btw-compensatiefonds

€ 35,7

Buitenlandse Zaken /
Internationale Samenwerking

€ 14,0

Justitie en Veiligheid

€ 12,6

Defensie

€ 11,2

Infrastructuur
en Waterstaat

€ 9,3

Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

€ 6,1

Economische
Zaken en Klimaat

€ 6,5

Bestelassen

€ 3,7

Financien

€ 3,1

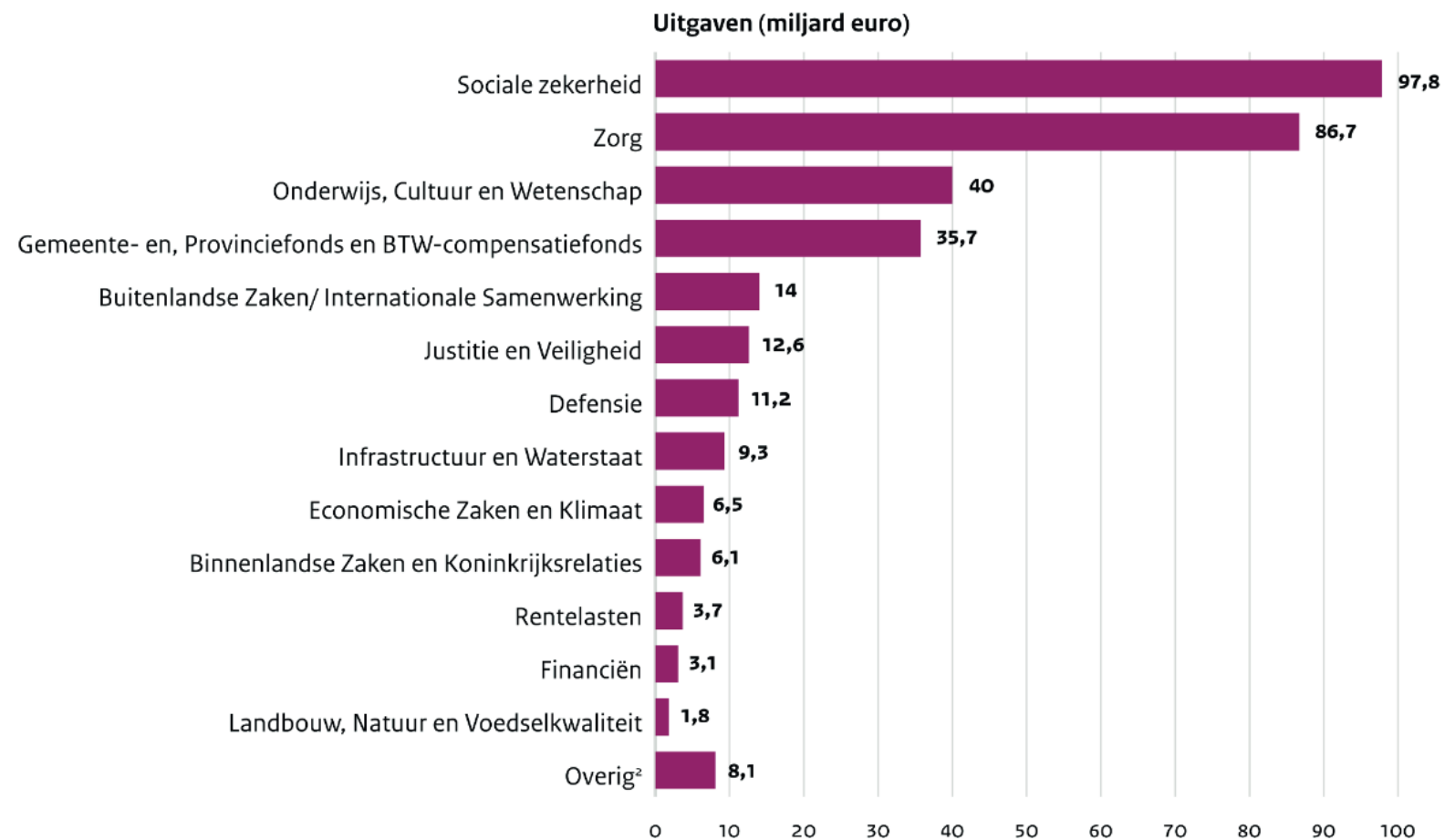
Landbouw,
Visserij en Waterbouw

€ 1,8

Overig*

€ 8,1

Uitgaven en inkomsten Rijksbegroting 2021

(2017)

GROEN
LINKS

(2017)

50
PLUS

(2021)

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

(2017)

PvdA

(2021)

SGP

(2021)

(2021)

ChristenUnie

(2021)

(2021)

D66

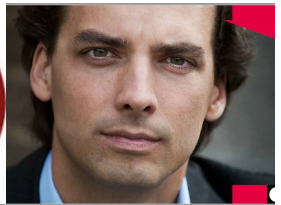
(2021)

Partij voor
de Dieren

(2021?)

(2017)

SP

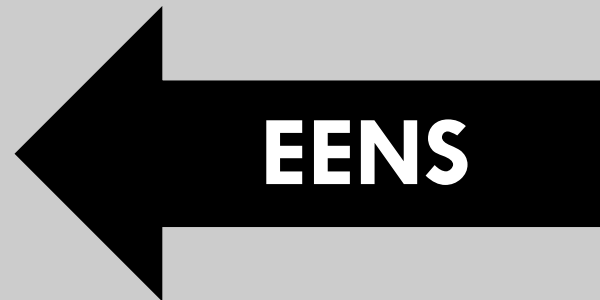
(2021)

POLITIEKE PARTIJEN

positie van dit
rijke landen

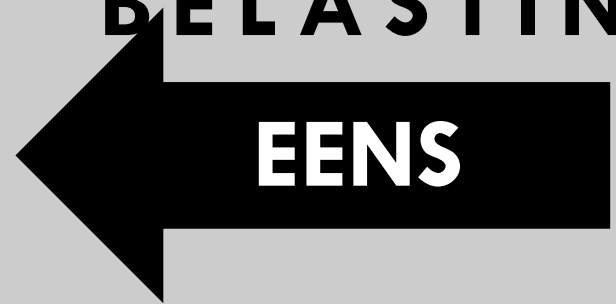
RIJKE MENSEN MOETEN MEER BELASTING GAAN BETALEN

positie van dit
... ..

RIJKE MENSEN MOETEN MEER BELASTING GAAN BETALEN

Partij voor
de Dieren

Forum voor Democratie

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

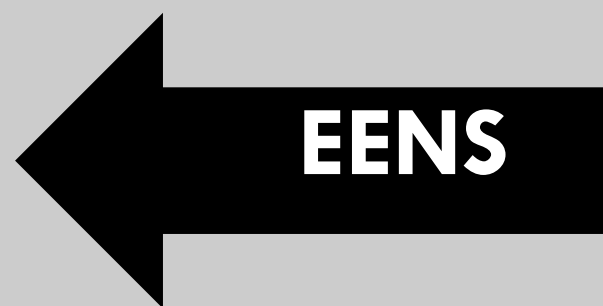
ChristenUnie

positie van dit
rijtuig

**ER MOET MEER GELD NAAR
DE AANLEG VAN WEGEN**

positie van dit
wijze

ER MOET MEER GELD NAAR DE AANLEG VAN WEGEN

EENS

Forum voor Democratie

SGP

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

ONEENS

ChristenUnie

PvdA

Partij voor
de Dieren

SP

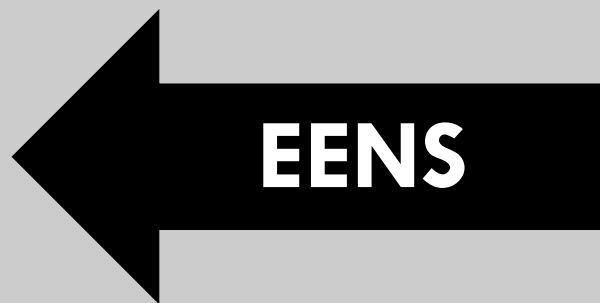

GROENLINKS

positie van dit

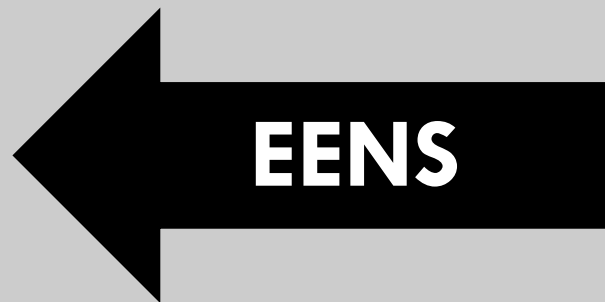
VLEES MOET DUURDER WORDEN

positie van dit

VLEES MOET DUURDER WORDEN

GROENLINKS

ChristenUnie

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

PARTENWIJZER

Een meer uitgebreide versie is te vinden op:

- [PartijenWijzer](#)

Wat zijn je politieke principes?

Met de PartijenWijzer kom je er op basis van 12 thema's achter welke politieke partij(en) het best bij jouw ideeën passen. Per thema kun je met behulp van de drie medailles de standpunten in volgorde zetten. Bovenaan met de gouden medaille het standpunt dat het best bij jouw mening aansluit en vervolgens met de zilveren en bronzen medaille de standpunten die je minder aanspreken. Wanneer je alle thema's hebt beoordeeld zie je de partij(en) waar je het meest verwant mee bent.

ASSENSTELSEL

- ProDemos Tools - Assenstelsel